

PRYS DER INSERTIE.

15 centiem den drukregel. 40 centiem de reklamen. Alle toezending van brieven geld, moet ons vrachtyr geworden.

Wekelyks verschynende Woensdag en Zaterdag, by den Opsteller-Uitgever, Huz. DF. COCCRETEN, te St-Truiden.

# HET REGT

ABONNERENT PRYS:

Voor de Stad 5 fr. per Jaar, 3 fr. per 6 maanden. Voor Buiten 6 fr. per Jaar, 3-50 per 6 maanden. 2 fr. per trimester.

## NIEUWS- EN AANKONDIGINGS-BLAD.

VADERLAND.

GODSDIENST.

VRYHEID.

Al wie een inschryving neemt op het blad voor het jaer 1864, zal de nog verschynende nummers tot nieuwjaer GRATIS ontvangen.

### ALIEEN EN TE SAMEN.

Het kongres der Catholyken, zoo plegtig en zoo moedig onlangs te Mechelen gehouden, begint thans heilzame vruchten voort te brengen. Het JOURNAL DE BRUXELLES, zoo als een zyner jongste artikels het aankondigt, gaet in January van het nakende jaer 1864, onder beleid en bestuur van de beroemdste staetsmannen der catholyke gezindheid, eene hoogere rigting en tevens ook eene groote uitgestrektheid erlangen. De catholyke belangen niet alleen eene dringende noodwendigheid geworden. Ons gedacht is niet het vorig Journal de Bruxelles eenigzins te mispryzen; in tegendeel, het heeft manhaftig en met diepe zelfopoffering zyne verhevene taak steeds volbragt; maar andere tyden, andere overleggingen.

Wy willen ons als dagbladschryver eener provincie niet doen gelden voor hetgeen wy hoogaemd nooit kunnen worden. De plaetselyke belangen welke wy de eer hebben naer vermogen ter harte te nemen; de middelen waer wy, dank aan onze catholyke vertegenwoordigers, kunnen over beschikken; het groot getal der vlaemsche lezers die ons zoo gunstig ontvingen; dit alles zal toch zelden den kring onzer provincie Limburg en hare bevolking te buiten gaen. Maer het GENOOSCHAP DER CATHOLYKE DRUKPERS in onze hoofdstad onder de groote en gezaghebbende veruften der gezindheid verwezenlykt, de provinciebladen in eene gemeenschap van gedachten, van tydingen, van werking, van rigting en allerhande soorten van mededeeling tot zich trekken en hun zonderlinge kracht, moed, beleid en vertrouwen byzatten. Waerom zouden wy het niet rondborstig bekennen: by gebrek van groote catholyke dagbladen vindt men zich soms genoodzaekt tot andere uit nood over te gaen. Wy zyn gewoon door-

gaens zelf onze politieke artikels op te stellen, en gelyk gy het licht verstaet, de politiek werd niet uitgevonden naer slechts alleen bestatigd en opgemaakt uit gebeurtenissen en uit den loop van tyden en zaken. Gevalt het dat een schryver der provinciebladen toevlucht neemt tot liberale bronnen, dan ook wordt er de grootste omzigtigheid vereischt om niet misleid te worden, misleid in tydingen, misleid in aankondigingen van boeken, misleid zelfs in zaken die het verhevenste en erglooste voorkomen hebben. De vrydenkende slang der logie schuilt ook onder bloemen. Wat is er aantrekkeliker voor eenen openbaren schryver die naer vooruitgang gehouden is te staen, dan het oprigten der volksbibliotheken? Wie zou daer op den eersten oogslag niet voor ingenomen zyn? Verlichting des geestes! Uitbreiding van kennissen! En nochtans gy weet welk een verderfelyk gebruik de logie en de vrydenkers van dezen grondigen geneesmiddel der maetschappij zoeken te maken. Officieele stukken, zoo als u eveneens bekend is, kunnen zoo tweeweddig opgesteld worden, dat de behendigste, zonder waerschuwing, zich kan vergissen. De verslagen der Kamers bevinden zich in dusdanig gevaer; en het verslag door den heer Defré vroeger over de kiezing van Leuven opgemaakt, zal u welligt nog niet uit het geheugen vervlogen zyn. Limburg zelf heeft meermaels in zyne liberale dagbladen redevoeringen, in den provinciale raed gehouden of ter gelegenheid van prysuitdeeling in catholyke gestichten voorgedragen, zoodanig vervalscht en ontaerd gezien, dat zelfs een bedreven lezer kon verrast en misleid worden. Het is den liberalen partygeest als aengeboren de waarheid te vermommen tot aen de grenzen der leugentael.

Men begrypt dus zonder moeite hoe zeker en hoe gerust de provinciebladen zullen voortgaan op officiele bewysstukken, huij door het middenkomiteit der catholyke drukpers uit Brussel onpartydig toegezonden.

Maer het zy ons veroorloofd hier, naer den zin van andere groote dagblaren onzer gezindheid, eene opmerking te wagen, welke wy nochtans volstrekt als overbodig beschouwen. Buiten de mededeeling der officiele stukken van algemeen belang en schryfwys, moet men de byzondere bladen hunne volle en ongekrenkte vryheid laten; het MOSOPOLIUM ware zooveel als de dood, als eene smartelyke verlamming dezer verhevene onderneming om de eenvoudige reden dat elke provincie plaetselyke worstelingen oplevert, die ook ter plaetse en naer den aard der plaets moeten gedreven en uitgemaakt worden. Wy spreken hier zoo zeer niet voor Limburg, dan wel voor Antwerpen, Vlaenderen, Henegauwen, enz., wier bevol-

king, handel en nyverheid soms belangen verwekken, welke tegen die der hoofdstad opwegen. Brussel moet zooveel als eene bron wezen waer het water van benee stroomt, om vruchtbaarheid en wasdom in de verte te verwekken, en geen stilstaende water van eenen vyver waer de omliggende rivieren den tocht en de jeugd der akkers naer toe varen om zich daer dood te loopen. Met een woord, geene centralisatie, maer ELK ALLEEN EN ALLEN TE SAMEN. Ook is dusdanig het programma: want zegt het JOURNAL DE BRUXELLES, wy willen niets anders dan een centerpunt daerstellen onder de menigvuldige dagblaren der provincie; eene magtige verbroedering onder de leden der drukpers, verbroedering voortgesproken uit hetzelfde geloof dat ons allen vereenigt.

### PETITIONNERING TEGEN HET SCHEN DEN DER CATHOLYKE KERKHOVEN.

Sedert eenigen tyd is het land pynelyk getroffen door de schendingen van het openbaer regt die byna elken dag geploegd worden in zake van bepravingen. Wy zyn gelukkig geweest over eenige dagen dat dew ontfermtis op dit oogenblik eenen wettigen vorm ontfangt en zy zich krachtadig uitdrukt in de petitie die wy hier aebter mededeelen en welke op al de punten des ryks in omloop is.

Ook zullen wy niemand verwonderen als wy aankondigen dat de proclatie waer van wy spreken met menigvuldige handteekens wordt bedekt. In al de klassen der samenleving den grootsten byval en het beste ontfael ontvoelende, bewys zy nog eens te meer hoe gevaerlyk het is het openbaer geweten te kwetsen en de vrye uitoefening onzer godsdienstige geloofsbelydenissen te verhinderen. Nog eenige dagen en deze petitie zal neergelegd worden op het bureau der Kamer der Volksvertegenwoordigers, ondersteund door honderd duizande handteekens. Het zal hier of nocht het geval zyn, gelooven wy, het woord te herhalen van O'Connell, die van eene petitionnering der byna algemeenheid zyner landgenoten zegde: 't is het gewapende regt der terug-eisching in massa dat protesteert en zyne vryheid wederveragt, en gy moet er regt aen doen op straf van maetschappelyke vervalting.'

Op verzoek van het centrale komiteit der algemeene belgische catholyke vergadering, hetwelk ons verscheidene exemplaren dier petitie heeft afgeleerd, zullen wy ons ge-

lasten de onderteekeningen te ontvangen, dezelve byeen te garen, met medehulp onzer yverige geestelykheid die ons zynen ondersand voor eene zoo heilige zaak yvervol en edelmoedig belood heeft, en te zamenlyk in de Vertegenwoordigers-kamer te doen toekomen, ten einde aen de betooging de eenparigheid en de sterkte te geven die dezelve moeten kenmerken.

De gemeenten en byzonderen die eene gedrukte petitie zouden verlangen, moeten er ons maer kennis van geven; wy zullen ze hun kosteloos laten geworden.

Ziehier den tekst der petitie waer van wy hooger spreken:

Aen de heeren Voorsitter van Loden van de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

Mynheeren.

Indien er een regt is bekrachtigd door de eenparige bystemming der gesachten en door de gestadige eensgezindheid van al de beschaefde volkeren, het is wel daigene der verschuldte godsdienstige gemeenschappen van byzondere en afzonderlyke begraefplaetsen te bezitten.

Het was aen het goddelooze fanatisme der nationale Conventie voorbehouden dit regt, — te welk de heidensche outheid herkenk had en de christene eeuwen met een nieuwe kracht hadden afgekondigd — de eerste onder de voeten te trappen. Maer na het einde der revolutionnaire stormen, verhaeste zich de konsul Bonaparte aen de verontwaardigde bevolkingen voldoening te geven, door het heilzaam grondbeginsel van de scheiding der kerhoven der eerediensten in de wetten te herstellen.

Geerbiedigd door het keizerryk en het hollandsch gouvernment, niettegenstaende de menigvuldige hinderpalen alsdan aen de regten der catholyken toegebracht, ontving dit grondbeginsel van het Nationaal Kongres eene bekrachtiging die schein hetzelfde voor immer te moeten beschutten tegen de aanvallen van de onverdraegzaamheid en den godsdienthaet. De vryheid der eerediensten, inderdaad, en die hunner openbare uitoefening, aen het hoofd onzer Grondwet geschreven, verheffen ze ter hoogte eener constitutionele geloofsmeer. Ook, langen tyd, dacht niemand er aen die leer te betwisten, noch in de Kamer, noch elders. Door alle ministerien toegepast, door de verlichtste regtsgeleerden en uitstekende staetsmannen verdedigd, geloofde men ze door het openbaer geweten buiten alle party-worstelingen gepiaetst.

Maer, sedert eenige jaren, heeft het anti-christene liberalisme, willede het voorbeeld volgen zyner vaderen van 1793, besloten aen de wereld het schouwspel te geven van een vry volk dat zich niet meer mag doen begraven, en menigvuldige aanslagen tegen eene onzer geliefste regten zyn den rouw komen werpen in het hert der catholyke familie, voor wie het kerhof een gewyde grond is, eene plaets van gebeden, welke de zegening

### MONONKEL KWINTEN.

DERDE BOEK. — IV HOOFDSTUK.

(Vervolg.)

De gendarmen kwamen tusschen beiden, anders vloog Birings het venster uit. Birings stond plegtig op: luister eens, Karel Kwinten, vyf-en-dertigjarige burgemeester van Rombroek, dat heeft hier lang genoeg geduurd dat gy eenen braven en deftigen pastoor vervolgt: ik ben voor den pastoor omdat ik voor deugd en braafheid ben, en om hem uit de slaverny des duivels te verlossen, stel ik my voor als burgemeester van Rombroek. Wy zullen eens zien wie van ons beiden het zal doorhalen, Hiermede dronk de apotheker zynen halven liter uit en ging op de deur aen. Mononkel hem van achter na gelyk een wind, snapt hem by den kraeg om hem zoo over het volk door het venster de straat op te schieten. Gelukkig dat de gendarmen hem uit de handen van Mononkel verlostten. Dat zou my durven het voetje ligen en den pastoor verdedigen! komt hy de plaets weder binnen gebruid; wacht maer, ik neem hem dadelijk den armen af en mynen peerdstal. 't is ongehoord, sprak Frans, en waren de gendarmen niet hier geweest, dan had hy met my te doen.

De boeren die over de twistenden te gapen stonden, namen na het vertrek van den apotheker het woord op, de eene voer, de andere tegen den pastoor. De notaris hield zich voorigtig onzijdig.

Die mannen kennen niets dan centen. De burgemeester heeft gelyk, riepen eenigen; hy moet zich van den pastoor niet laten beheerschen. — De burgemeester heeft ongelijk, riepen de anderen; de pastoor is een deftig man; wat weet hy van den pastoor te zeggen? — De pastoor is een ru-ziemaker. — De burgemeester een hoeverdige zot. — Wat zegt gy daer? vloog Mononkel op. De stemmen schreeuwden voort: Weg met den burgemeester! — Weg met den pastoor! De heer Kwinten moet burgemeester van Rombroek leven en sterven! — Hy moet van het gemeentehuis af, kost wat kost! Leve de pastoor! leve zyn kandidaet, de heer Birings! — Leve de heer Kwinten! leve onze Mononkel!

Eene uit den hoop staet eensklaps met de hand Mononkel zynen drytoot in de lucht. Twintig stokken te gelyk gingen de hoogte in en die geeneu stok hadden, grepen huane halve liters vast. De gendarmen meenden er tusschen te komen; de gendarmen moesten het plaet poetsen. Mononkel greep eenen stoel vast en riep: al dat tegen den pastoor is, komt hier by my rond de stoel. De herberg verdeelde zich als by toovermagt in twee legers; daer ging algrysyk gevuchten worden, zoo de vos van eenen smid er niet ware tusschen beiden gesprongen. Een woord! liet hy zich op de knie vallen en stak hy de armen omhoog gelyk een die kruisgebed doet. Zyne vrouw die nog al dikwyls aen hoofdyn leed, was voor een uer of

twee het bed ingekropen. t), in Godes name! begon hy te weenen, houdt u toch stil? De pastoor gaat zoo dadelijk hier zyn: myne vrouw heeft zoo eenen overval gekregen, is het bed ingekropen en moet beregt worden. Deze onverwachte siag, zyn wanhopig gezigt, zyn gekerm, de geneesheer die toevraag aen de deur stil hield, ontwapende de rechers; de vrede of beter de stilstand van wapens werd voor het oogenblik bekomen; de eene streek voor en de andere na uit. Maer, riep de smid eenige moedwillige koppen alleen te buiten, gy moogt my niet verraden: Mononkel is niet tegen den pastoor, het is zyn neef, die goddelooze lap van Brussel die Mononkel tegen den pastoor opnaekt. Ik zal Mononkel maken uit te roepen een geest dan dat brusseisch heerke eene drooge taffening. Zoo gezegd zoo gedaan. Een wichte dat de smid op straat had opperaept, kwam binnenge-loopen: heer burgemeester, gy moet eens seffens, seffens naer buiten komen! — Wat is er te doen? vroeg Mononkel. — Jufvrouw Threes heeft gezegd, hernam de knaep, seffens! — Ik koom dadelijk weer, zei Mononkel tegen Frans; hoogt gy my een vier honderd voet eken kwartier.

Mononkel kon geen paar honderd meters van den smid af wezen, of zoo kwamen de meeuwilige kerels van den smid binnen en trapte een van hen Frans op de teenen. Frans had dadelijk begrepen op de gezigten dat het er niet plus uit zag. Zy mompelden onder elkander: wy zullen

den langen slypsteen van Brussel eens overlezen Frans springt de schouw onder en in het springen slaet hy eenen boer ter neer en ontrukk by dezen zynen mispelaer. Zy wisten niet meer met wien zy te doen hadden. Frans maekt een molinet of dry vier dat de stok floot gelyk een draeiend rad en riep: eens gauw hier ailen de deur uit! — Hoort die grootmul van Brussel eens, gingen alle stokken weer omhoog. Maer Frans sloeg op een twee dry er eenige af die tot hem naderden dat zy kwikten en riep: hier het kot uit, stommerikken! Zy werden woeliger en woester; de stokken kletterden rond het hoofd van Frans met felle giff. Nu ontzag hy ze niet meer en begon te werken als eerste lieffhebber. Hy sloeg, stampte, schuipste met stok en voeten: zy vielen rond hem af als kaerten en de overige gingen loopen. Op een kwartier tyds was het vertrek klaer gespeeld en lag de eene hier en de andere daer te spartelen met een gat in den kop, of een oog zoo blauw als eene schans. Het heerke van Brussel was niet links aen zynen regten arm en had die boeren daer met klinkend geld rumschoots betaeld. Die nog goesting heeft, riep Frans, sta maer op: ik ben tot uwen dienst. Maer geen een beroerde. Op de straat stond nog een troep voor de deur te bulderen. Een hunner de sterke gheten, loopt de smid in, pakt daer eenen voorhamer op zoo Frans aen. Wel, bliksem! zei Frans, gaet gy my voor een geweld nemen? En onder deze woorden sloeg hy de zwa-



der Kerk, volgens de voorschriften van hun geloof, heiligen moet.

Die aenlagen hebben eene algemeene afkeuring verwekt, aen dewelke gy, mynheeren, niet vreemd zyt gebleven. Maar het ministerie heeft er aen toegeijnt: zich magtelooze gevoelende om aen de zelve, door u, eene wetigen stempel te doen geven en uwe bykleving te bekomen aen het ongerechtig stelsel waarvan zy de uitdrukking zyn. heeft het besloten bestueryker wyze de thans in voege zynde wetgeving te hervormen, en aldus het beheer der wetten en der Constitutie te vervangen door het beheer der willekeurigheid en besluiten.

Wy komen, mynheeren, gelyk de katholyken van 1823 en 1829, u de herstelling onzer greten vragen. Wy komen by u, in den naam van ons geloof, van de vryheid en de gelykheid, van de overleveringen des lauds en van de hedendaegsche grondbeginselen, een regt eischen 't welk de protestantsche onverdraagzaamheid van Holland, niet meer als het toomlooze despotismus des keizerreiks ons geweigerd had, 't welk men niet denkt te betwisten noch aen de kettens, noch aen de joden, en 't welk evenmin betwist wordt, aen onze geloofsgenoten, noch in het protestantsche Engeland, noch in het schismatische Rusland, noch in mazzulmaische Turkye, noch in het keizerlyk Frankryk. Wy komen u regt vragen teg u de hartelyke vervolging, waarvan een fanaticus eener andere eeuw, zonder zich te bekommeren met den nationalen wil, nagenoeg vyf miljoen Belgen slagtoffers maakt.

Het zyn geen voorregten die wy vragen. Wy willen dat de ongelooften alsook a. de godsdienstige gemeenschappen andere dan de onze, gelyk zy het vermogen genieten van afzonderlyke begrafsplaatsen te hebben, in betrek met de eer der families en de waardigheid des grafs; wy willen, voor allen, de regten die wy vragen voor ons. Dit stelsel is het eenigste dat het grondbeginsel van de vryheid der godsdiensten kan doen overeenkomen met hetgene van de gelykheid voor de wet: het maekt het gemeene regt der beschaafde natien uit.

Wy bidden u diensvolgens, dat het u gelieve onverwyld de noodige maatregelen te nemen opdat in het vervolg onze godsdienstige vryheid niet meer miskend worde, en dat het gouvernement, in wat de kerkhoven betreft, teruggeroepen worde tot het nakomen der pligten welke de constitutionele regten, de wenschen der families en het belang der maatschappij aen hetzelfde opleggen. Aenveerd, enz.

#### DE VREDE.

Iedereen wil vandaeg den vrede, maer elk op zyne manier; en met den vrede op zyne manier te willen, verjydel men de poogingen welke andere tot hetzelfde doelwit gebruiken.

De russische ysbeer schryft maer zoo beleeft mogelyk aen den baes der tuilerien en doet de hartelykste wenschen voor het bekomen van den vrede; en terzelfder tyd is en blyft hy de helseke aensteker van al de beoortent in Europa. Het is hy die er in gelukt is Frankryk en Engeland te scheiden; eindelijk zyn antwoord op het toenaaderen eens kongres is eene scheinhellige weigering. Na de weigering van Engeland was het kongres reeds moeielyk; de russische ysbeer maekt hetzelfde nu onmogelyk.

Napoleon heeft die onmogelykheid wel voorzien; hy voorspelde ze zelfs in zyne troonrede. En nogtans nu het kongres gansch mislukt is, komt de fransche senaet nog uitgevaren met een adres waarin hy den keizer hemelhoog verheft en priyst over een gedacht dat niet kan uitgevoerd worden! Daervoor moet gy franschman zyn! Zyn adres komt zes weken te laet! De aerdklomp draeit alle dagen voorwaerts; het schynt dat de keizerlyke senaet van Frank-

ryk niet meer vanzin is zich laten mede te varen.

Men spreekt thans van een reeds gedrukt en uitgedeeld wetsontwerp hetwelk volle magt en alle vryheid verleent aen de burgerlyke magt alleen in de zaken van kerkbestuur. Gaet dit ontwerp door, noch pastoors, noch dekens, noch bisschoppen zullen iets meer in de kerk te zeggen hebben; alles zal moeten ploeyen voor eene vrymetselaers-kommissie. Deze zal bepalen hoeveel keersen er op den outaer mogen branden, welk kasuifel de pastoor moet aendoen, wie er de stoelen in de kerk zal zetten, hoeveel wierook er zal mogen gebruikt worden, wanneer de missen zullen mogen geschieden, wie dan wyn voor het H. misoffer zal leveren, welke feestten er in de kerk zullen gevierd worden, hoe de lyken zullen begraven worden; immers die franmaçonsraad zal Alleen den baes spelen en alles schikken naar zyn welbehagen, zonder dat de pastoor er iets zal aen te zeggen hebben.

Men zegt dat de bisschoppen mededeeling ontvangen hebben van dit tergend en vryheids verdrukkend wetsontwerp, en dat Z. E. de kardinael van Mechelen eene zeer eerbiedige waarschuwing aen den koning gedaen heeft, waarbij openlyk verklaerd wordt dat het geestelyk gezag nooit de hand zal leenen aen eene wet die de bisschoppelyke magt teeneemal zou verlammen; dat het de pligt der bisschoppen is de kerkelyke regten te verdedigen, regten die zooveel te wettiger en te regtveerdiger zyn, daer zy door den schild der Constitutie beschut en gwaerborgd zyn.

Wy zullen afwachten tot dat deze geruchten meer openbaer zyn, en worden zy waer bevonden, dan zullen wy, benevens al onze catholyke confraters, de stem luid genoeg aenheffen om door geheel het land gehoord te worden, ten einde de te nemen maatregelen tegen die ongehoorde overweldiging onzer godsdienstvryheden te doen gelden.

#### DE PRIESTER EN DE POLITIEK.

##### TWEDE ARTIKEL.

De priester mag zich niet goen politiek bezig houden: wy zyn verwonderd dat men die woorden durft uitspreken in tyden dat er van niets dan van Vryheid gesproken wordt, dat al wat de klok slaet, Vryheid is, dat de Vryheid de GEROOTE Godin van den dag is. Staet er dan niet in onze zoo beroemde grondwet in de duidelykste woorden uitgedrukt, dat alle burgers gelyk zyn voor de wet, die ook aen hen allen, zonder onderscheid van persoonen, deszelfde regten en deszelfde vryheid schenkt? Och! wogen wy dus uitroepen, wat zyn de kwakzalvers van de vryheid op onze dagen menigvuldig!

De priester is, zoowel als wie het ook zy, burger en als zulke bezit hy al de regten, die een burger bezit. Waarom dan zou hy die regten niet mogen uitoefenen door alle wettige middelen, welke hy in zyne magt heeft zoowel in politieke als in andere zaken? Hy helpt zoowel als wie het ook zy, de lasten van den staat dragen; waarom dan zou hy niet gesloten zyn tot de regten en voordeden, die de staet aen de burgers uitdeelt? Zyne priesteryke waardigheid neemt hem geen enkel van die regten en voordeden af; Zy doet niets dan hem met een geestelyk karakter bekleeden. Als hy aen de vereischen van de kiezers-wet voldoet, heeft hy het regt van in de kiezingen deel te nemen just gelyk een ander belg; en hetgeen waer en onbetwistbaar is voor de kiezingen blyft ook waer en onbetwistbaar voor alle andere zaken die voorkomen. Hy mag zyne meening er over uiten; en gebeurt het dat men wetten wil voordragen, welke aen de religie of goede zeden nadeelig zyn, dan is hy in CONSCIENTIE VERPLIGT en dan MAG HY VOLGENS DE CONSTITUTIE zyne invloed gebruiken om door zyne raedgevingen, zyne schrif-

ten of andere eerlyke en wettige middelen te beletten dat zulke wetten aengenomen worden.

Om aen den priester zyne politieke regten wettiglyk te kunnen ontkennen, zou men vooreerst moeten bewyzen, dat zyn priesteryk karakter hem deze afneemt; maer dit bewys is nog niet voor den dag gekomen en dus blyven wy overtuigd en gaen wy voort met te beweerden, dat de priesteryke waardigheid aen den priester, die altyd burger en belg blyft, geen enkel van de regten, welke deze dubbele hoedanigheid hem schenkt, afneemt en dat hy ook, zoowel als wie het ook zy ervan kan gebruik maken.

Maer hoort men somtyds tegen den priester optuigen: «In onze hedendaegsche tyden is het geestelyke van het tydelijke afgescheiden en dus volgens die zich aen eene toewydt, heeft in het andere niets te zien.» Indien dit princip in geheel zyne uitgestrektheid genomen waer was, dat zou men ook wel kunnen bewyzen, dat de priesteryke staet eene ware veroordeeling is tot den dood. Maer laet ons nog daer over gaen. Zonder twyfel, wy ook, wy zeggen, dat het geestelyke van het wereldlyke afgescheiden is en wy bekennen zelfs, dat die afscheiding geene nieuwe uitvinding is, maer dat de christene godsdienst dezelve van het eerste oogenblik, dat hy in de wereld verschenen is, als een groot en heilzaam princip heeft aengenomen en afgekondigd. Die afscheiding tuschen wereldlyk en geestelyk nemen wy aen, niet in den zin, dat de priester als een bastaerd-kind van de groote familie, die men den Staat heet, van het algemeen regt uitgesloten is, maer in dien zin: Dat wy aen geene wereldlyke magt, welken naam men haer ook geve, het regt herkennen van IN BAREN NAEM iets in zaken van religie te beschikken of te regelen.

De verdedigers van de nieuwe politiek, de vryheidhaters en geheel de achtersteert van ons maconnek ministerie, die altyd de vryheid op de lippen of op het punt van hunne verkochte pen hebben, maer die ze niet hebben dan daer alleen, houden niet op van op alle toonen te beweerden dat, indien de priester zich met politiek bemoeit, hy ten minste nooit eene meening hebben mag, die stryding zyn zou met de meening van het gouvernement, aengezien; zeggen zy, de priester een publike ambtenaar is en dat deze hoedanigheid hem de vrye uitoefening van zyne regten afneemt. (Wordt voortgezet.)

#### KULLAGIE.

Lavater, Spurheim, Gall zyn maer eerste kiwitten met hunne gissingen en geleerden prul over het maeksel der menschenkoppen. De Kullagie-meester kent dat boeltje anders. Er zyn zware en ligte koppen; er zyn verstandige koppen en zotte koppen. Ergo, daer zyn ligte koppen. De Kullagie-meester dien men voor eenen schrikbaren weerwolf wil doen doorgaen heeft in tien nachten er al niet meer van geslapen, omdat hy toch, och arm! de dames van Limburg niet geerne zou op den hals krygen. Ergo, daer zyn ligte koppen. Eene dame had gaerne van hare broekdragende en beursbehoudende wederheft *Quoniam quid* bekomen om eenen nieuwen hoed *à la Gari baldi* te bestellen. Mynheer had al veertien dagen den dooven gespeeld, eene lip getrokken en met de vuist op tafel gerekeplaveld; neen! dat is hier alle dagen te doen! gy hebt hoeden genoeg, en wilt ge ze zoo niet dragen dan laet ze maer hangen in de kas. Maer gelyk het van Adams dagen altyd gewoon was te gaen, zoo wel in het oud als in het nieuw verbond, mynheer moest er wel aen gelooven. Zure gezigten, ezelary, diepe zuchten en ten langen laetste zenuwberoerten, kwalykheden zonder einde. Als madame ziek wordt, is mynheer te spreken. De hoed werd besteld, vervaerdigd en aengebragt; het was eerste mode; Parys kon niet prachtiger werken. Dadelyk werden de vrienden van madame allen ontboden: de hoed moest gekeurd worden: groote kerkvergadering.

loved zyn zyn zwaren zwaren zwaren zwaren zinnen komen. — Het is niet nodig, heer pastoor, dat gy tegen den burgemeester inwerkt; houdt u maer onzijdig en laet my geworden. — Gy weet wel, heer Birings, dat ik nooit tegen iemand gewerkt heb of werken zal; doe toch uw beste om den vrede weder terug te brengen in Rombroek; wat is toch droeviger in de wereld dan partyschap! wat goed kan ik hier nog doen indien dat zoo gaet voortduren? Om u ronduit te spreken, heer Birings, ik aenzie die plaetselyke politiek als groote bezetareijen. Daer zyn zoo vele miljoen dorpen en menschen in de wereld, en wat beteekent dan het burgemeesterschap van Rombroek, van een muggevoog verloren in 'theelal? — Gy hebt gelyk, groot gelyk, heer pastoor; hetgeen ik slechts verlangde, was van u niet tegen te hebben.

Na deze woorden nam de gast afscheid van den pastoor en tiep hy de huizen af om stemmen aen te werven. Ziehier zyn thema: ik ben nog maer weinige jaren in Rombroek maer zit er zoo vast geworteld als een inboorting! daer bestaat geen dorp in Europa waer zoo deftige, brave, verstandige, gevorderde en ryke lieden woonen. Dat was de eerste pil die hy hun aftraide. De heer Kwinten, onze bekwaame burgemeester heeft gedurende zyne wyze en lange administratie groote diensten bewezen; ik heb eene allergrootste achting voor den man; maer hy wordt, ach arme! oud en kindsch; zyn trouw met een meisje van nog geen twintig jaer bewyst dit genoeg. Dat was de tweede

ring. Madame haelde met groote plegtigheid den hoed uit de kartonnen doos, draeit hem nog eens rond, bezieet hem van alle kanten met hartelyk genoeien en verheft hem dan eindelijk op hare hand ten toon. Hoe zullen de zaken van Noord en Zuid Amerika afdraeijen? Zal het kongres van Napoleon geene gevolgen hebben? Pardon! wat dunkt u van dien hoed? wy mogen onshier met geenen prul ophouden? — Wat my van dien hoed dunkt? Roode bloemen op zwarten grond, dat kan gaen, dat is nu de mode. De grondfloers is zoo het schynt, eerste kwaliteit, maer hy is niet genoeg bezet; dat staet te kael, veel te kael. — Dat dunkt my niet; hy schynt my integendeel te veel bezet, te zeer gechargeerd, ja, ja, te zeer gechargeerd: 't is eene boerenkornis. — Het rood is te varig rood; ik had veel liever rozenrood in plaets van oranje-rood gezien. — Ik niet, ik heb het op het keersenrood; dat staet veel deftiger; zy moet weten dat madame getrouwd is. — Wel, dat weet ik niet: madams heeft schoon zwart hair en zwarte oogen: daer is immers het vurig rood het beste op. — Dat kan zyn, maer ik kan het vurig rood niet verdragen, ik had veel liever blauw gezien. — Hoe kunt ge toch zoo iets voor den dag brengen; blauw is voor de blonde en madame is eene zwarte. — Dat doet er niet aen; ah! het blauw is zoo lief. — Waet ge wat nog liever is? het violet. — Foei! foei! wat gy daer zegt! het violet, de kleur van den derden regel van de violette zou ik kwalyk worden. Och God! och God! geef my maer gauw wat eau de Cologne! die durft daer zeggen dat violet eene schoone kleur is, lieve hemel! — Havena dan? — Neen, havena niet, maer groen is myne kleur; dat is ook de kleur van de natuur. Madame a's ik u ware, ik deed er groene bloemen op werken. — Dat is nu om te lachen, poorstruiken op eenen hoed! Maer, in Godes naam! ziet toch eens al pluis, al pluis, van waer mag die pluis dan komen! Den borstel! geef eens gauw den borstel! gauw dan den borstel! Die dienstboden! ge zoudt er van het bed in kruipen! zy gaen niet meer kruipen. Den borstel, in Godes naam! maer gauw den borstel! — Ik zou geenen floeren hoed begeeren, al ware het ook in het hart van den winter; daer is altyd pluis aen, een satynen datspan de kroon. — Ik heb eenen haet tegen den floers, ik heb eenen haet tegen den satyn. — Luistert eens, verhef eene bejaerde jongedochter, lang van gestalte, spits en bleek van gelaet, met valsche lange krollen van beide kanten harer ingezonkene wangen, en die, het seheen, de voorzitter van dit senaet was; de hoed is goed, daer is maer eene fout aen. Alle boezems trielden hunnen adem op, en alle oogen bingden aen hare lippen. — Maer eene fout, ging zy voort; de bindels of strikken, de knoop of de noed is te smal. Ja, riepen zy alle, dat is ook waer, de bindels zyn te smal; ach God! de bindels zyn te smal, veel te smal; zoo a smalle bindels! — Hoe kutinen zy toch zoo smalle bindels laten uit de handen gaen! Hebben ze dan niet gezien dat die bindels te smal waren! O, te smal te smal! dat trekt nu nog nergens op, met zoo smalle bindels durf ik my niet laten zien.

Madame stak dry dagen in het bed over hare smalle bindels, Ergo, daer zyn ligte koppen. Wat zegt gy daer van? — Van de smalle bindels? — Neen, van de ligte koppen?

pil 't is een oude zot, sprak de familie Kwinten, en wy willen Jenneke niet onder ons. Het meisje, ging de kade voort, heeft toch van haren kant geen ongelijk; wy zouden allen al een fortunetje zoo als dat van den burgemeester waernemen en snappen; voor geld doet men hedendaegs zooveel; want men zal my toch niet doen gelooven dat daer liefde by is. Maer laet dat nu nog goed, die ongelukkige twist met den pastoor welke hem ten minste niet beledigd heeft. Weet gy hoe wy zullen varen, en dat weet ik, onder ons gezegd, van zyn nichte; de brave man kan tegen geen verdriet: hy zal zyne verandering, zyne verplacsing vragen en dan zyn wy hem kwyl. God! sloegen zy alle in hunne handen, wat ging Broekbroek dan aenvangen! En hierop vaegde Birings zich eenen scheimentraen in het oog en zuchtte by; wat slag voor Rombroek! Dat was de derde pil.

Hadde Goris er zoo maer twee kunnen draeijen, dan had de deputatie staen open. Maer Goris ook! Rombroek begon te kussen en te kassen: de twee partyen staken de horens op; de apotheker bekwaam de overhand en werd de sterkste. Ik, sprak hy plegtig en behendig, ik ben de kandidaat van het geloof en verziet my tegen Robespierre. Al zyne aenhangers lieten Mononkel niet anders meer dan Robespierre: dat woord miek fortunin, een woord, een enkel woord is soms zoo magtig. Het resein van een zot hiede haert somwylen eene groote omwenteling. Niemand ging dezen avond voor elf of twaelf uren slapen: het was voor de eerste mael van hun leven dat de vreedzame inwooners van Rombroek de politieke koorts op het lyf kregen.

Wordt voortgezet.

pylyk en zoo giftig den hamer niet de hand, dat deze werktuigelyk eenen harden schreeuw liet; maer Frans met eenen toer van de savatte wipt hem op de schouders en werpt hem als eenen zak kaf op straat tussehen het volk in. Het lawyt was uit en zy streken alle stillekens henen. De houtverkoop werd gehouden. Onder tussehen kwam Mononkel met de twee gendarmen aengeloopten; Jenneke was in eenen adem hem gauw roepen. Frans, omhelste Mononkel hem, toen hy al de gesneuveide zag, Frans, gy zyt een Kwinten, een ware Kwinten! Wel, poddorie, dat heet kloppen! De gendarmen waren goede jongens en lieten Mononkel geworden. Pakt u hier eens allen mit de voeten! riep hy tot die nog op den grond te spartelen lagen, of ik maek seffens een procesverbael, en dan krypt gy allen boven de slagen nog een vyf-en-twintig of vyftig fraaken aen de broek. De eene kroop hier, en de andere daer op; en Jenneke had maer leed met pompen om de bebloede koppen of gezigten af te wasschen. Frans zyne reputatie was gemaekt. Ziet gy nu wel, zei Mononkel, dat de pastoor een ruziemaker is; zonder hem gebeurde zulks niet.

In den namiddag kwam het gansche dorp in rep en roer over het schrikkelek gevecht der spits, over de woeste behendigheit van Frans, over de rusie tussehen Mononkel en den apotheker en over de onbetaembare woorden in volle herberg tegen den pastoor losgelaten. Birings liep dadelik naar de pastory en miek daer de zaken nog erger,

van eene kanonscheut-eenen donderslag. De oogen van den pastoor overschoten vol tranen. In Godes name! schudde de goede man met het hoofd, wat gaet den burgemeester toch over! Is hy dan van zyn verstand? ik weet niet wat ik hem oot misdaen heb. Het ergste van al, sprak de apotheker, ware dat mynheer Frans zich in Rombroek vestigen kwam onder eene zoo droevige rustie. Blijf Mononkel burgemeester, dan werden wy ongelukkig, dan voerde hy op het inblazen van zynen neef geheel het liberael gespus van Brussel hier in. — Die universiteit, die ongelukkig universiteit van Brussel! schudde de pastoor nogmaels met het hoofd; Frans, was nogtans een zoo brave jongen toen hy ter school ging. Zal hy my dan niet eens bezoeken komen? ik heb altyd zooveel van hem gehouden; een hart gelyk het zyne bestaet er niet. De apotheker was zelf getroffen door deze aengekleefheid van den pastoor; maer gung voort: ik heb zoo gedacht, heer pastoor: ik ga my als burgemeester voordragen en dan is alles uit, gevaer en rusie. De pastoor, zweeg op dit voorstel. Gy antwoordt daer niet op, heer pastoor. — Ach! beste, wat zou ik daer op antwoorden; ik kan my daer niet tussehen steken: Mononkel is ryk; het grootste getal myer parochianen hangen van hem af, de familie Kwinten is magtig, de burgemeester oud en reeds zoo lange jaren burgemeester; wy hebben ons altyd zoo goed verstaen en myn hart kan niet getuigen tegen hem te werken. Daer mogen welligt betere dagen en



## DE KAMER.

Er zyn redenaers die het gelukkige voorrecht hebben van de aandacht by hunne eerste woorden reeds te boeijen. Het is de knist niet van wel te spreken welke dit talent geeft, zeggen wy het echte woord, welke die magt mededeelt, het is het hart, het karakter. M. Thonissen, onze volksvertegenwoordiger, behoort tot die klas van mannen. Nauwelyks had hy den mond geopend, of er heerschte eene doodsche stilte; iedereen wilde zich doordringen van hetgeen by gung zeggen.

M. Thonissen heeft de discussie over de kiezing van Brugge in zoo eenen hoogen kring gevoerd, van zoo hoog behandeld, dat al de beuzelaren waarmede M. Hymans die kwestie vermoedelyk te en inwikkelde, van zelfs omvervielen. M. Thonissen heeft, zonder iemand te beschamen, onoverwinnelyk bewezen dat een gedaen onderzoek door eenen instructieregter alleen, zonder kontrol en tusschen vier muren gesloten, geene de minste proef kan opleveren, dat het wel eene preventie zou kunnen doen ontstaan; maar dat zoo zulk onderzoek door eene veroordeeling gevolgd werd, hetzelfde, zoo als Montesquieu het zegde, «de schande der menschelyke rede zou zyn.» Welke kamer, welke meerderheid zou dit brandmerk willen ondergaan.

M. Thonissen heeft alsdan den instructieregter met de ooren gevat om zoo te zeggen, en verklaard dat al die deel genomen hebben a in het onderzoek van Brugge, te beginnen met M. Knoopff, met eene stellige en openbare welwillendheid en partialiteit gehandeld hebben. De linkerzide heeft eene reklamatie laten hooren.

Wacht, heeren, zeide M. Thonissen, ik ga het u bewyzen. De stilte teruggekomen zynde, M. Thonissen heeft de kwestie zoo logiek, zoo ontegensprekelyk besproken, dat hy, na de zaak betrekkellyk den vrederegter Hermans aengehaald te hebben, by het eindigen heeft kunnen besuiten dat M. Knoopff aen zyne magistractpogten was te kort gebleven. M. Knoopff was in zyn regt met eenen pastoor te noemen, alhoewel er heel kleine proeven bestonden; maar waervoor dan heeft hy ook niet gesproken van den vrederegter van Brugge, M. Hermans, tegen wien er stellige feiten bestonden.

M. Knoopff is een partyman, alhoewel magistract; hy heeft eenen eerbiedwaardigen priester vervolgd en verontrast, omdat hy in dezen slechts eenen priester, een lid der klerikale party zag. Hy heeft den vrederegter Hermans gerust gelaten omdat deze liberael was. En men zou willen dat de kamer rekening hield van het onderzoek van zulken man! M. Hymans, zegde M. Thonissen, scheen niet te weten wat al zwakheden en beuzelaren hy verdedigde en wilde verregteverdigden. De kamer zal M. Hymans niet navolgen.

Dit alles werd met gezag gezegd, omdat het beruste op de overtuiging, op de eerlykheid.

Mogte de redevoering van M. Thonissen de kamer tegenhouden op den rand der parlementaire vervalling waer men ze wil in starten!

## STADNIEUWS.

Door verschillende koninglyke besluiten zyn subsidien toegestaan aen volgende gemeenten van Limburg, voor bouwing, verbetering of vergrooting der gemeenteschool:

Achel 63,33 frs. Bocholt, 500; Exel, 4,908; Gors-op-Leeuw, 3,800; Jeuck, 180; Guyoven, 500; Kerkom, 4,800; Munsterbilsen, 3,600; Piringen, 174; Tongeren, 200; Wellen, 3,400.

De gemeenten Corthys, Ginkelom, Niel en Stevoort zyn gemagtigd geworden om buitengewoone opcentiemen te heffen op de grondlasten, het personeel en de patenten, om de gemeentelyke uitgaven te bestyden.

Maendag 11. is er een brand ontstaan in het huis van den genaemde Hinnendaels, in de steeg, te Duras. Alles is in de prooi der vlammen geworden. De beesten alleen zyn kunnen gered worden.

Dezer dagen is er eene moordpooging gepleegd.

Een werkman met name Lemmens gaende van Looz naer Wellen, heeft twee gewerschoten bekomen en de loodkorrels zyn hem in de hand en in het been gedrongen. De wonden zyn niet gevaerlyk. De dader, naer men ons zegt, heeft zich in het vang te Loon opgehangen.

Het blad van woensdag heeft niet kunnen verschynen uit oorzaak van groote onvoorziene werken. Wy zullen trachten na nieuwjaer alles te voorkomen.

Op verzoek van een overgroot getal onzer lezers openen wy eene inschryvingslyst op ons werk «*Mononkel Kwinten*», bestaende uit dry boekdeelen, aen zeventig continen het boek-

deel. Wy zullen de twee eerste onder pers brengen, terwel wy het 3<sup>de</sup> in feuilleton geven.

## STERFGEVAL.

Men kondigt ons de dood aen van Joannes-Arcadius Bussy, jongman, oud-burgemeester en gemeente-raedlid van Binderveld, aldaer in het midden zynen loopbaen, in den ouderdom van 53 jaer, door de wreede dood weggerukt.

In het jaer 1859, door het vertrouwen van den Koning tot den lastvollen post van eersten magistract der gemeente geroepen, vervulde hy zyn mandaat met eer, en yver en zelfopoffering; zyn altyd wakend oog doordrong tot de kleinste belangens zynen onderhoorigen; en zyne onvermoeide zorgen kwamen altyd te stude, waer de hulp noodzakelyk was. Hetgeen hem gedurende zyn bestuur, byzonder ter harte lag, was het bouwen eener kerk, droombeeld, dat men te vergeefs najaegde. In zyne kloeke onderneming door den eerwaarden heer Hockenziels, pastoor van Nieuwerkerken, in dien tyd pastoor te Binderveld, bygestaen, doorliep hy gedurende den jaer 1845 en 44, steden en dorpen, klopte aen de deuren der ryken en welhebbenden, en verzamelde geld en bouwstoffen, aelmoezen voldoende om zyn verheven doel te bereiken! Hoe moest zyn hart niet van vreugde kloppen by het beschouwen van dien prachtigen tempel, in h. t. midden des dorps op een schoon plein opgerigt, en die hem als gedenkzuil voor latere tyden zou dienen...! Met wat erkentenis moesten zyne gemeentenaren zyne moeiten en zorgen zegenen! Beleefd en toegevend jegens iedereen, gespraekzaam en vriendelyk met allen, behulpig voor de armen en noodlydenden, werd hy ook van allen bemind en geacht.

Op het einde van November werd hy door eene kleiae ziekte aengedaen, die hem zyne gewoone levenswys niet benam; doch eene stem sprak hem in zyn binnenste en voorziede hem zyn aenstaende lot. Om niet verrast te worden vroeg hy, den 3 december, om 5 ure 's morgens al de sakramenten der stervenden, die hy ook met een levendig geloof ontving; om 9 ure regelde hy zyne wereldsche zaken en stichtte tot lafenis zynen ziel en ten voordeele dier kerk, waervoor hy altyd zoo bezorgd geweest is, een altyddurend jaergetyd, en na den middag om half een, zyne spraek en tegenwoordigheid van geest behouden hebbende, zeide hy een eeuwigen vaerwel aen al wat hem omringde.

De gemeente verliest in hem een yverig raedlid; de kerk, een warmen voorstaender; de armen, eenen trooster, wy, eenen vriend.

Zyn plegtige lykdiens zal plaats hebben in de parochiale kerk te Binderveld, den 17 december, om 10 ure.

P. L. B.

## VERSCHILLIGE TYDINGEN.

De kleine stad Hoei, welke gewoonlyk zoo kalm is, is thans door een afschuwelyke misdaed, een geheimzinnigen moord, in verlagenheid gedompeld.

Dinsdag avond, rond 9 ure, vonden eenige jongelingen op den weg van St-Maur, byna vlak tegenover de gebouwen van St. Hyacint-Autrebande, een persoon beweegloos ten gronde liggen. Zy namen hem op en erkenden hem voor den genaemden Mathieu Ernoure, mandemaker, oud 25 a 30 jaer, woonachtig te Hermate-sous-Argenteau. Men bragt hem in een naburig huis, waer hem onmiddelyk de noodige hulp werd toegediend. Ongeuklyklyk kon er niets meer helpen.

Hy werd naer de wooning van M. Boxy-Noël gedragen, waer hy in kwartier woonde. Deze ging spoedig de politie van het gebeurde verwittigen en de politie-agent Goffard ging met hem mede; maar dien avond werd het onderzoek niet verder voortgezet.

Ernoure stierf in den nacht en het was eerst 's anderendaags morgen ten 8 ure, dat de justitie hare opzoeking begon.

Zieuer eenige nieuwe inlichtingen: Het was den 1 dec. St-Leu, patroon der smeden; ter dez r gelegenheid werd er in verscheidene herbergen gedanst rond 9 ure 's avonds, werden er werklieden door het gerucht van een gevecht naby de herberg van Cambion, aandachtig gemaakt. Men hoorde onderdrakte zuchten. Men ging zien en men vond een man zonder beweging in den waterloop liggen. Deze ongelukkige droeg op het aengezigt en op zyne kleederen teekens van geweld. Men erkende hem voor Ernoure te zyn. Naby hem vond men Jan Carpentier, daglooner, die uit zyne neus bloedde en naer zyne klompen en muis zocht. Men droeg de ongelukkige naer zyne wooning en eenige uren nadien bezweek hy zonder een woord te hebben kunnen spreken.

Het schynt dat het geregt erge vermoedens tegen Carpentier moet hebben opgevat, want hy is des anderendaags aengehouden en in het gezang opgesloten.

Een briefschryver uit Brussel meldt dat, in eene byeenkomst maendag aldaer gehouden, de flantief bresoten werd den tweeden zityd van het

kongres te Mechelen te beginnen, den maendag 29 augustus 1864, om te eindigen den zaterdag 3 september. Tevens zyn er menigvuldige maetregelen genomen, om de beschyningen te doen uitvoeren, welke in de maand augustus laetstleden te Mechelen genomen zyn.

Antwerpen, 5 dec. — Gister avond rond 6 ure heeft in de Princesraet te Borgerhout nogmaels eene moord plaats gehad. — De genaemde van Waten, een werkman, woonende in de genaemde straet, geraekte in twist met zyne vrouw. Wondend geworden zynde, greep hy een scheermes en gaf zyne echtgenote dry sneden in den hals. De vrouw is nog niet dood, doch men denkt dat zy hare wonden niet overleevn zal. De dader is op de vlugt. Bieden morgen rond 9 ure heeft het parket zich ter plaats begeven om de moord te bestatigen.

De koning van Griekenland heeft eenen brief aen zynen vader, den koning van Denemarken geschreven om aen deze zyne aankomst in Griekenland te doen weten. Die brief begint zoo: MYNHEER MYN BROEDER. Wat zullen wy nog al zien en hooren: het etiquette der grooten maekt van eenen vader eenen heerbrouder! De wereld springt waerachtig op krukken.

Te Fleurus heeft men het coffre-fort van de bank BALISEAU LEBEAU LEBOURNE EN C<sup>ie</sup> inhoudende 23,000 frs-gestolen. Men veronderstelt dat het eene gansche bende dieven moet geweest zyn, aengezien het koffre 500 kilos weegt en dat men het op een kwartier afstand van Fleurus in het veld heeft terug gevonden. Zulke daed heeft de ZWARTS BENDENOG niet uitgezet. Het parket van Charleroi met gansch de gendarmery is op de plaetst.

## FRANKRYK.

Men verzekert dat het gemant geld der fransche bank tegenwoordig 217 miljoen bedraegt.

Men meldt uit Marseille, 5 dez: Een schrikkellyke wind heeft gisteren nanaen in onze streken gewoed. Het zinken dak des schouwburgs van Lyon is afgeslagen. Echter is er op ons grondgebied geene enkele zeerarm vermeld.

De dert gisteren morgen is de gansche stad Rysel in opschudding. De heer Dupuis, wissel agent, Doornykstraet, 26, is eensklaps gevlugt met meer dan voor een miljoen weerdien.

Niets deed die vlugt voorzien, want de heer Dupuis hoort toe tot eene geachte familie en genoot veel vertrouwen, dank aen zyne strenge en godsdienstige manieren. Ook heeft zyne verdwyning iedereen verstomd.

Hy heeft eenige groote fortunen bestolen, die er niet zeer veel zullen met verkleinen, maar daerenboven brengt by de wanhoop te weeg van vele beambten en kleine handelaers, die zoo in eens heroofd zyn van de bezuinigingen van vele jaer werk.

Gisteren geheel den dag stond eene talryke menigte voor de wooning van den gevlugten wissel agent, en de krachtigste vervloekingten werden er uitgebragt tegen hem die velen, wier vertrouwen hy had gewonnen, in rouw heeft gedompeld.

Men weet niet langs welken kant de heer Dupuis zich begeven heeft.

In de groote vlakke, die zich uitbreidt tusschen Montrouge Vaugirard te Parys, vindt men hier en daer pachtthoeven. In eene daarvan legt de eigenaer zich toe op den peerdenteelt en onder zyne peerden is er een van dry jaer, dat buitengewoon wild, ja byna niet te dresseren is. Het dier laet zich door niemand naderen dan door een zoonje van den eigenaer, een jongtje van 5 jaer, dat hem klomties suiker en andere lekkeryen toedient.

Dezer dagen waren de meid en het kind alleen te huis gebleven. De meid deed enig huisselyk werk op de bovenste verdieping en het kind speelde op de plaets. Op die plaets is eenen in den grond geplaatst, bestemd tot het ontvangen van regenwater en het kind viel daerin. Op het hulpgeschreeuw keek de meid uit het venster en zag het ongeval. Aenstonds kwam zy naer beneden, doch zy kwam te laet, want het peerd had zich van zynen stalband losgerukt, was den stal uitgelopen en had het kind met zyne muil uit het water gehaald.

Montpellier, 10 dec. In den nacht van gisteren zyn er vier schokken van aerdbeyving gewaer geworden. In het departement van Yauclose is eene geweldige overstroming overkomen. De wakker gemaeckte inwooners hebben allen verschrift hune huizen ontvlugt.

## PRUISEN.

Binst den nacht van den zaterdag en den zondag, is er te Beryln eene nog jonge vrouw van eenen koopman gestorven na eene korte ziekte. De heer Platz, (naem van haren man), verliet zyn huis om eenige maetregelen te nemen voor de begraving. Eensklaps hoorde men in het sterfhuis eenen schrikkellyken schreeuw die al de inwooners in beroering stelde. Die schreeuw scheen te komen van uit de kamer der doode vrouw.

Nadat de schreeuw verscheidne maal herhaeld was geweest, ging men kloppen op de deur; en omdat niemand kwam open doen, (M. Platz had den sleutel mede) stampte men de deur in. Men drong binnen, en tot groote verwondering, vond men de gestorvene vrouw, die, uit eenen langen doodslaep gekomen, gekropen was tot by haren mans bed; alwaer zy buiten kennis gevallen was. Spoedige hulp bragt ze weer in leven, nu ter tyd is de vrouw in volle beternis.

## POLEN.

Warschau telt nog slechts 151,000 inwooners op 180,000. Op acht maanden heeft die stad 29,000 inwooners verloren.

Tot hier toe was er aldaer maer een wekellyk vertrek van bannelingen; nu is er een alle dagen. Er bestaet geen huisgezin dat ongeslagen is gebleven. Alle dagen geschieden er talryke aenhoudingen.

Weenen 8 december. In Podlachie hebben de Polen twee gelukkige gevechten geleverd. De russen tellen 150 man gedood, of gewond.

Op 27 november, in hetzelfde palatinaet wilden een overgroot getal russische troepen vier poolsche detachementen omringen. De Russen verlorfen 300 man en de Polen 128.

In Mazovie, te Jadou, had er een gevecht op denzelfden dag plaats. Er zyn dertig wagons gekwetste Russen te Warschau aengekomen.

De tydingen uit Lithauwen zeggen dat de Polen het heel gemakkellyk tot den opgang zullen uithouden, dat zy goed gekleed zyn voor den winter.

De Polen hebben den 29 nov. een gelukkig gevecht geleverd in het palatinaet van Lublyn.

## Burgerlyken stand der stad Sint-Truiden

Aengiften van den 5 tot den 12 dec.

GEBORTENS.

Mannelyk 5. — Vrouwelyk 3. OVERLYDENS.

Follaets, Ida, oud 70 jaer, ongehuwd. Jonné, Anna-Maria, wed. van Hub. Renard. Everlingh, Francus, wed. van Anna-Maria Kaki.

Mathys, Francus, echtgenoot van Maria-Martina Haugen.

Stevens, Maria-Anna, echtgenote van Henricus Swellen, 3 kinderen onder de 7 jaer.

ST-TRUIDEN. — 9 dec.

Tarwe de 100 kil. fr. 23-54. koren 16-27. Haver 15-00. Garst 20-47.

HASSELT. — 7 dec.

Tarwe de 100 kilo fr. 22-40. koren id. fr. 15-30. Garst id. fr. 20-20. Haver id. fr. 14-30. Aerdappelen id. 0.00. Genever den liter 74 centiem.

TONGEREN. — 10 dec.

Tarwe de 103 kilo fr. 24-00 koren 94 kilo fr. 15-50. Haver 75 kilo fr. 11-75. Garst 94 kilo 19-00 Spelt, een mnd. 21-50 fr. Boter halven kilo 1-15. Eijeren de 26, 1-90. Witte aerdappelen de 100 kil. 4-00. Roode 5-00 fr Osse tongen, 6-50 fr. Hooi de 1000 kilo 70-00. Strooi, 1000 k. 88-00.

## AKEN-MAASTRICHTSCHE

## SPOORWEG-MAATSCAPPY.

De aanbesteding van 8000 stuks eiken-houten brandwarsleggers, zal in het geheel of by gedeelten, aen den minstinschryvende worden toegewezen.

Gegadigden kunnen van de voorwaarden in de stations Aken, Valkenburg, Maastricht, Munsterbilsen, Hasselt, St-Truiden of Landen kennis nemen. De inschryvingsbijetten moeten behoorlyk gecacheteerd en met het opschrift: «*Dwarsleggers voor 1864*» voorzien, aen ons vóór of uiterlyk op den 31 december ingezonden worden. Maastricht, den 7 december 1863.

De directie.

## Groote verkoop van schoone

## CANADA-BOOMEN.

TE DONCK.

De notaris De Booseré te Haelen, zal op maendag 21 December 1863, om 9 ure 's morgens, wegens d'ergeaemden van wylen den heer Vandekerckhof te Herck-de-stad, openbaerlyk op credit met goede en bekende borg ter plaetsen verkoopen.

203 koopen Canada-boomen, dienstig voor berd, klompen, timmerhout, enz te wassen staende op de volgende plaetsen te weten:

3 koopen in het Huisbroek; 9 aen de Winning; 21 in de borgeweyde; 10 in het Palsbroek; 6 aen de Eggelsteeg; 110 in Zoneweyde; 7 tegen den bosch; 24 aen de Hovenlimmen en 3 aen Peetersveld.

De vergadering zal zyn ten herberge van Victor Machiels te Donck van waer men ter plaetsen zal gaen, ingeval van slecht weder zal de verkooping ook aldaer geschieden, en in dit geval zyn de liefhebbers aenzocht de boomen voor de verkooping te gaen bezigtigen, en verders de bekostiging tot myne rekening te stellen.



Grootste verkoop van allerschoonste

## CANADA-BOOMEN

en eenige POPULIEREN.

Op Maendag 14 december 1863, om half elf 'smorgens zullen de representanten van wylen den heer Charles de Pitteurs-Hiegaerts van Oordingen, ter plaetse, ten meestbiedend en op credit voor den notaris DELGEUR verkoopen.

Eene zeer groote kwantiteit Canada-boomen, onder welke verscheidene van 2 meters dikte en waarvan 66 staen te wassen op den grooten Honsberg, niet verre van den steenweg leidende van St-Truiden naar Rykelen, alwaar men zal beginnen; en de anderen achter Oordinge-Kapel, allen in de gemeente Oordingen en dienstig tot alle gebruik.

Verkoop van allerschoonste

## BOOMEN.

Op maendag 21 december 1863, om half elf 's morgens zeer precies, zal de heer Senateur de Pitteurs-Hiegaerts van het Speelhof ter plaetse ten meestbiedend en op credit voor den notaris DELGEUR verkoopen:

Eene kwantiteit schoone Canadas, Witte van over de twee meters dikte, Essé en Olme-boomen, dienstig tot berd klompen timmerhout en rademakersgerief, alle staende te wassen op zyne goederen afhengende van het Speelhof.

Alsdan in de dreeft zich te verzamelen.

VERKOOP VAN

## EIKE BOOMEN

Maendag, 28 december 1863 om elf uren 's morgens zeer precies te beginnen, zal de heer Louis Hendrik, grondeigenaar te Zout-Leeuw, ter plaetse ten meestbiedend en op credit voor den notaris DELGEUR verkoopen:

80 eike boomen, dienstig voor berd, kuiphout, balken, karreberien, dyssens en langwagens enz, alle staende te wassen in zynen bosch en weidens, rondom zyne woning gelegen neffens de kerk te Nieuwerkerken vijf minuten van den steenweg van St-Truiden naar Herck de stad lezende.

VERKOOP VAN

## DENNEN

Dynsdag 25 december 1863, om half elf 's morgens zeer precies zullen de heeren graef Leopold d'Arshot-Schoonhoven en Alfred d'Hébrard de Torey, ter plaetse ten meestbiedend en op credit voor den notaris DELGEUR verkoopen:

Over de honderd koopen Dennen, dienstig voor kepers, hop en boon-staken, bekkers-brandhout, enz, liggende in Loopen gekapt op de boschen genaemd Houtlever, Snakkendael, Rouken, Galgenbosch en de vier bouwers, alle digt by malkander gelegen te Melverer, lengst van den steenweg van St-Truiden.

Te beginnen op het Houtlever.

Verkoop van eene groote kwantiteit extra schoon en droog

## GEZAEGD HOUT.

Woensdag 16 december 1863 om half ien 'smorgens zeer precies, zullen de erfgenamen van wylen den heer Martinus Bruyninx van St-Truiden, buiten kloppenpoort, ter plaetse genaemd de zaegkuil, ten meestbiedend en op credit voor den notaris DELGEUR en VANHAM verkoopen:

Eene groote kwantiteit zeer schoone en droog gezaegd hout, bestaende uit droog abele en Canada berd, kuiphout en kwartier in alle lengtens.

Een aantal eike kuiphout, kwartier en berd van alle lengtens eike bruggen en korte eike stukken.

Een handwagen en acht ledders.

VERKOOP VAN

Canada, Witte, Eike, Bueken Platane

## BOOMEN.

Donderdag, 17 december 1863, om half elf 'smorgens zal pachter Guillaume Lamberts van Kerkom, ter plaetse, ten meestbiedend en op credit voor de notarissen DELGEUR en VANHAM verkoopen.

Eene kwantiteit Canada-boomen, 9 witte, 3 eike, 1 buek en eenige platanen, dienstig tot berd, klompen, timmerhout en ander gerief, alle staende te wassen in zyne weide genaemd de Kwakkel te Mÿsen.

Verkoop van

## SCHAPEN.

Woensdag 16 december 1863, om 2 ure na middag, ten herberge genaemd de Ark van Noë, gestaan te St-Truiden, buiten stapelpoort, zal de pagters Vanoorbeek van Ziekero, ten meestbiedend en op credit, voor de notaris DELGEUR verkoopen:

Tusschen de dertig en veertig allerschoonste reine schapen bestaende in volgaende oijen en jaerlingen.

VERKOOP VAN EXTRA SCHOONE

## REINE SCHAPEN.

Zaterdag 19 december 1863, om 1 ure na middag, ten herberge genaemd de Ark van Noë, gestaan te St-Truiden, aen de statie van den yzerenweg, zal Joannes Knaepen van Aelst, ten meestbiedend en op credit, voor den notaris VANHAM verkoopen:

60 allerschoonste reine schapen, bestaende in lamels, volle oijen en jaerlingen.

Verkoop van extra schoone

## REINE SCHAPEN.

Woensdag voor Kersmis wezende den 23 december 1863, om een ure na middag ten herberge genaemd de Ark van Noë, gestaan te St-Truiden, buiten stapelpoort, zal Lambert Baldewyns van Groot-Gelmen, ten meestbiedend en op credit voor den notaris VANHAM verkoopen:

60 extra schoone reineschapen, bestaende in volle oijen, lamels en jaerlingen.

TER OORZAKE VAN EITSCHIEDING

Verkoop van allerschoonste reine

## SCHAPEN.

Zaterdag, 19 december 1863, om 1 ure na middag, ten herberge genaemd de ark van Noë, gestaan te St-Truiden, buiten stapelpoort, zal de heer Macaire Beys van Montenaken, ten meestbiedend en op credit voor den notaris VANHAM verkoopen:

80 allerschoonste reine schapen, bestaende in volle oijen, hamels en jaerlingen.

Verders eenen allerbesten schepersbond.

GROOTE VERKOOP VAN

## BOOMEN

Dynsdag 15 december 1863, om 10 ure 's morgens, zal de heer François Roberti van Luik, ter plaetse, ten meestbiedend en op credit, voor den notaris VANHAM verkoopen:

Over de 200 koopen boomen, bestaende in extra schoone Olme, Bueke, Eike, Dene, Witte, (Abbe) en Canada Boomen, waer onder verscheidene van de 2 meters omtrek, dienstig tot alle gerief, staende te wassen, op zyne goederen te Zepperen, ter plaetse genaemd Op de Beek.

De vergadering aldaer ten herberge van Henri Dupont.

VERKOOP VAN SCHOONE

## BOOMEN.

Vrydag 18 december 1863, om 10 ure 'smorgens zal de notaris VANHAM, ter plaetse, ten meestbiedend en op credit verkoopen.

Van wegens

1. Arnold Bels van Brusthem. 60 koopen boomen, bestaende in witte en canada, waeronder verscheide van 3 meters omtrek en eenige esse-boomen alle staende te wassen agter het huis van Joseph Bels te Brusthem aen den Berghof.

2. Gerard Moria van Brusthem. Eene groote kwantiteit appel en peere boomen, dienstig voor meubelmakers, staende te wassen te Brusthem achter het huis van den veldwachter.

TWEDE VERKOOP VAN SCHOONE

## CANADA-BOOMEN

onder Budingen.

De notaris COENEN te Geet-Betz, kanton van Zout-Leeuw verblyvende, zal ten verzoek van de heer J. F. Mÿlotte te Geet-Betz als gevolmagtigden van mynheer Baron DE PITTEURS van Budingen, grondeigenaar te Namen, openbaerlyk aen de meestbiedende op Maendag wezende 14 december 1863, aanbieden te verkoopen op krediet, mits goeden en bekenden borg:

100 koopen schoone Canada Boomen, ter dikte van 1 1/2 meter a 2 meters, dienstig voor allerhande gerief, staende te wassen op de Landen en Weide van het pachthof van den heer verkoper te Budingen, terzedeelich gelegen tot het vervoeren langs den steenweg van groote communicatie van Thieren naar Diest.

De vergadering zal wezen ten hoois en herberg van Mathys Vanderbruggen, aen de kerk te Budingen, om 10 ure 's morgens, van waer men ter plaetse zal gaen.

Alles achtervolgens conditien aldan voor te ouden.

Vente de beaux

## CANADAS

A MONTENAKEN.

Lundi 14 décembre 1863, à 10 heures du matin, monsieur Bonaventure Wouters, de Brivigen et ses co-intéressés feront vendre au plus offrant et à crédit par le notaire GOYENS:

Environ quarante marchés de Canada, croissant à Montenaken; en lieu dit bruck, près du chemin de Montenaken à Houtain-FEveque.

Ces arbres sont remarquables par leur grosseur et hauteur et conviennent à tous usages.

VERKOOP VAN

## MEUBELS, BEESTEN, WITTE EN CANADA-BOOMEN.

Op Vrydag 18 december 1863, om 9 ure 'smorgens zullen de kinderen en kleinkinderen van wylen Joannes Odears en Christina Vanormelingen, door den notaris COEMANS, publiek ten meestbiedend en op credit voor de koopen boven de 3 fr. doen verkoopen:

1. Ten sterfhuize van de genaemde Christina Vanormeling, gestaende te Borloo in het Hondsom.

1. Volle koei, 1 vet verken, 1 volle zeug, 3 loppers, azyn-pers, en allerhande huismeubels bestaende in horlogie met kas, schaperaed tafels, stoelen, ledikanten, en verders tin, koper, en yzerwerk, en andere voorwerpen te lang om te benoemen.

2. En onmiddelyk daarna, op eene weide te gemeld Borloo in het Hondsom. Eene kwantiteit eik wasserende witte en Canada boomen, waeronder eenige schoone dikke witte boomen, alle dienstig tot berd timmerhout en rompmakers gerief.

## BERIGT.

Het Bestuur der beuzen stichting Peeter Cartuyvels (jongwan) te St-Truiden, moedende voorzich by sterfgeval van den titularis, tot de benoeming van eenen bestuurder regerer, verzoeken de bloedverwanten van den stichter, diegene aen dit ambt aanspraak hebben, hunne kwalificatiën, vrachtwy, voor den eersten januari 1864, aen den ontvange, der stichting M. Alf. Roselle, klerk van notaris te St-Truiden toete zenden.

## A VENDRE

Une quantité D'ORMES GRAS, de CANADAS et D'ARBRES FRUITIERS Bons à replanter. S'adresser à Martin Daenen jardinier à Brusthem.

## TE BEKOMEN

by P. WILLEMS, wynafrekker, in de Brusthemstraet, MINERAEL-OLIE aen 62-centiemen den liter, 1<sup>ste</sup> kwaliteit. VREEMD SPEK, allerbest, aen 98-centiemen den kilo. Alsook LEUVENSCH BIER en LAMBIC op flesschen.

## HESP

te koop aen 60 c<sup>ms</sup>. den halven kilb, by L. Eggen op den Houtmerkt

Het vraagstuk om zich te genezen zonder medicien is volmaekelyk opgelost geworden door de merkwaardige ontdekking der HIL. Barry en Livingstone, van de REVELENTA allersmakelykste pap voor het ontbyt welke, mits eenige stuivers per dag, vyftigmaal zyne prys bespaerd by andere remedien. Zie hier een klein uittrek van 60,000 volledige genezingen N. 52, 084, mynh. de hertog Pluskow, maerschalk aen het hof van Saxon, van eene hevige buikpyn; N. 50, 416; mynh. de graef Stueri de Decies, our van Engeland, van eene darmonsteking met al hare zenuwgebreken, krampen walgingen mynen aen de borst en schouders; N. 48, 344 Joff. E. Yeoman van eene 10 jarige buikpyn aen alle de schrikelyke pynen eener prikkeling aen de zenuwen; N. 49, 842 met: Maria Joly, van Norfolk, van eene 10 jarige opstopping, onverteering, zenuwziekte, korte adem, hoest windduchtheid, krampen en walgingen, N. 36, 218, mynh. de kapitein Allen vande koninglyke zeemagt, zyne dichter, van de vallende ziekten; N. 47, 121, Joffer E. Jacobs, van verschrikelyke zenuwpijnen, onverteering, brand, moederkwaal zwarte gnl.

Zie hier nog eene kleine uittrek uit de 60,000 genezingen, heestijstelligt zonder medicien, door de REVELENTA, allersmakelykste pap voor het ontbyt, welke mits eenige stuivers per dag, vyftigmaal zynen prys bespaerd by andere remedien. Genezingen: N. 54, 314, de vrouw van den burgemeester van Volcic, van eene longersiekte met bloedspuiging en kwade hoest. — N. 38, 418, de doktor Mistor van krampen, maagpijnen, slecht verteerigen en dagelysche braken. — mynheer de baron de Polentz, préfekt van Langenau, van eene moeijelyke verstopping en pyn in de zenuwen. — N. 48, 721, mynh. de baron de Zaluskowski, divisie generaal, van het sterfeyn en schrikelyke pynen gedurende verscheidene jaren in de verlorende lichaamsdeelen. — 46, 270, mynh. James Roberts, negl. van eene longteering, niet hoest, braken en verstoppingen en 25 jaren doofheid. — N. 46, 422, met. de graaf de Caléstaart, van eene schrikelyke zenuwandoening met geest orbestering.

BARRY DE BARRY en Cie. Keizerstraet 12 te Brussel, 77 Regentstraet te Londen en Place Vendôme 26 te Paris. — 1/2 kil. 2.25 fr. 1/2 kil. 4 fr. 1 kil. 7 fr. 6 kil. (franco) 32 fr. Dubbel kwaliteit. 1/2 kil. 8 fr. — Tegen een bon op den post. — By W. arnolds, apotheker, St-Truiden.

## EEN JAGTHOND

is dezer dagen gevonden geworden. Hy kan gereklameerd worden op het bureel van dit blad.

## TE BEKOMEN

By MESSENS, Hoogbrug St-Truiden. Allerbeste volle pekelharing van 4 en 5 centen.

Leegge pekelharing van 5 centiemen. Volle bukking 2 en 3 centen. Aberdaen van 20 tot 25 centen den kilo.

Alle weken versche visch. Appelcienen, citroenen aen 5 centiemen. Amerikaensch spek aen 1 frank de kilo. Vermindering van prys voor die eene kwantiteit spek neemt.

## ADJUDICATION.

Le collège des Bourgmestres et Echevins de la Commune de Montenaken porte a la connaissance du public que le 22 décembre 1863, à 10 heures du matin, à la Maison communale, il sera procédé à l'adjudication de l'entretien.

1<sup>o</sup> De 7218 mètres d'entretien de 3 mètres de largeur.  
2<sup>o</sup> De 137 mètres de passage de 2 mètres de largeur.  
3<sup>o</sup> Des terrassements nécessaires pour tenir en état les accotemens, talus et fossés.  
4<sup>o</sup> De la fourniture de cent mètres cubes de pierres sèches mis en tas.  
L'estimation est de frs. 1725,10. Le cahier des charges est déposé chez M. Benaets, secrétaire de la dite commune.

## UITGEVING.

Op 22 december 1863, om 10 ure 's morgens, zal er in het gemeentehuis te Montenaken overgegaen worden tot de uitgeving van het onderhoud van 1<sup>o</sup> 7218 meters kiezelweg van 3 meters breed. 2<sup>o</sup> van 137 meters kassei van vier meters breed. 3<sup>o</sup> van de traswerken om de zywegen en grachten schuinsch of afdragende te houden. 4<sup>o</sup> van de levering van honderd vierkante meters kiezel in hoopen gezet. De werken zyn geschat op frs. 1725,10. Het kohier der lasten ligt ten inzage by M. Benaets sekretaris van Montenaken.